

ความต้องการและความคิดเห็นของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียต่อการพัฒนาหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต
สาขาวิชาการจัดการสารสนเทศและดิจิทัลคอนเทนต์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

Stakeholders' Needs and Opinions Regarding the Development of the Bachelor of Arts
Program in Information Management and Digital Content,
Faculty of Humanities and Social Sciences, Buriram Rajabhat University

จุฑามาศ พรหมทอง

ศิริวรรณ ยิ่งได้ชม

พรทิพา ดำเนิน

จิรายุทธ ประเสริฐศรี

อรวรรณ ฤทธิ์ศรีธร

ศิริรัตน์ สายปัญญา

เก่ง จันทน์นวล

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

Jutamas Promthong

Siriwan Yingdaichom

Pornnipa Dumnern

Jirayut Prasertsri

Orawan Rithisrithorn

Sirorat Saypunya

Keng Channual

Buriram Rajabhat University

Corresponding E-mail: siriwan.yd@bru.ac.th

วันที่รับบทความ: 19 มิถุนายน 2568; วันที่แก้ไขบทความ 27 กรกฎาคม 2568; วันที่ตอบรับบทความ: 29 กรกฎาคม 2568

Received: June 19, 2025; Revised: July 27, 2025; Accepted: July 29, 2025

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความต้องการและความคิดเห็นของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการสารสนเทศและดิจิทัลคอนเทนต์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ โดยกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยประกอบด้วยผู้มีส่วนได้ส่วนเสียภายใน ได้แก่ อาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตร จำนวน 5 คน และศิษย์ปัจจุบัน จำนวน 14 คน และผู้มีส่วนได้ส่วนเสียภายนอก ได้แก่ ผู้ใช้บัณฑิตจากสถานประกอบการ จำนวน 18 คน ศิษย์เก่า จำนวน 18 คน ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 คน และนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 194 คน

ผลการวิจัย พบว่า ความต้องการและความคิดเห็นของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียต่อการพัฒนาหลักสูตรใน 4 ด้านสำคัญ ได้แก่ 1) ด้านความรู้ ได้แก่ การจัดการด้านสารสนเทศศาสตร์ การจัดการดิจิทัลคอนเทนต์ การประยุกต์ใช้เทคโนโลยีในบริบทที่หลากหลาย และการผลิตสื่อที่ตอบโจทย์การสื่อสารยุคใหม่ รวมทั้งการบูรณาการความรู้ข้ามศาสตร์ในบริบทท้องถิ่น 2) ด้านทักษะ ได้แก่ ทักษะวิชาชีพและเทคโนโลยีที่สามารถประยุกต์ใช้ได้จริง เช่น การจัดการสารสนเทศ การผลิตสื่อดิจิทัล และการคิดวิเคราะห์เชิงสร้างสรรค์ รวมถึงทักษะการบริหารจัดการ การนำเสนอ และการใช้เทคโนโลยีเพื่อการทำงานอย่างมืออาชีพ ซึ่งสะท้อนความต้องการ

แรงงานในยุคดิจิทัลที่เน้นทักษะรอบด้าน 3) ด้านคุณลักษณะบุคคล ได้แก่ การมีจิตอาสา ภาวะผู้นำ มนุษยสัมพันธ์ที่ดี และความสามารถในการปรับตัวภายใต้แรงกดดัน พร้อมกับคุณลักษณะวิชาชีพ เช่น ความคิดสร้างสรรค์ การคิดเป็นระบบ และการจัดการสารสนเทศอย่างมีประสิทธิภาพ โดยเน้นความรู้เท่าทันสื่อและเทคโนโลยีในยุคดิจิทัล และ 4) ด้านจริยธรรม ได้แก่ ความซื่อสัตย์ จิตสาธารณะ ความอดทน และการตรงต่อเวลา รวมทั้งการมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีในการทำงานร่วมกับผู้อื่น และการยึดมั่นในจรรยาบรรณทางวิชาการและวิชาชีพ เช่น การไม่คัดลอกผลงานและการใช้สารสนเทศอย่างถูกต้องตามกฎหมาย

คำสำคัญ : ความต้องการ; ความคิดเห็น; ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย; การพัฒนาหลักสูตร

Abstract

This research aimed to examine the needs and opinions of stakeholders regarding the development of the Bachelor of Arts program in Information Management and Digital Content, Faculty of Humanities and Social Sciences, Buriram Rajabhat University. The sample group consisted of internal stakeholders: five curriculum instructors and fourteen current students; and external stakeholders: eighteen employers of graduates, eighteen alumni, three experts, and one hundred and ninety-four Grade 12 high school students.

The research findings revealed stakeholders' needs and opinions in four key dimensions: 1) Knowledge including information science management, digital content management, the application of technology in diverse contexts, the production of media suited to modern communication, and interdisciplinary integration in local contexts; 2) Skills involving practical and technological competencies such as information management, digital media production, creative analytical thinking, management, presentation, and professional use of digital tools, reflecting the demand for well-rounded digital-age workers; 3) Personal Attributes such as volunteer spirit, leadership, interpersonal skills, adaptability under pressure, and professional qualities like creativity, systematic thinking, and effective information management, with an emphasis on media and digital literacy; and 4) Ethics including honesty, public-mindedness, perseverance, punctuality, teamwork, and strong adherence to academic and professional ethics, such as avoiding plagiarism and using information legally.

Keywords: Needs; Opinions; Stakeholders; Curriculum Development

บทนำ

การพัฒนาหลักสูตรในระดับอุดมศึกษามีบทบาทสำคัญในการผลิตบัณฑิตที่มีศักยภาพสอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงาน โดยสอดคล้องกับแผนยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. 2561–2580 ยุทธศาสตร์ที่ 3 ด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ ซึ่งมุ่งเน้นการยกระดับมาตรฐานและคุณภาพการศึกษาระดับอุดมศึกษา ผ่านการพัฒนาแนวทางการเรียนการสอนและการนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้ เพื่อผลิตบัณฑิตที่

มีคุณภาพและตอบโจทยความต้องการของผู้ใช้บัณฑิตอย่างแท้จริง (สำนักงานเลขาธิการคณะกรรมการ ยุทธศาสตร์ชาติ, 2561) นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 (พ.ศ. 2566–2570) หมายเหตุที่ 12 ที่มุ่งพัฒนาให้ผู้เรียนมีความตระหนักรู้ในตนเอง ทักษะดิจิทัล และสมรรถนะที่ จำเป็นต่อการเรียนรู้ (สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2566) รวมถึงได้รับการสนับสนุน จากนโยบายและแผนพัฒนาดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมระยะ 20 ปี (พ.ศ. 2561–2580) ยุทธศาสตร์ที่ 5 ที่ มุ่งเสริมสร้างกำลังคนดิจิทัลให้มีความพร้อมรองรับระบบเศรษฐกิจดิจิทัล โดยสนับสนุนการเรียนรู้และพัฒนา ทักษะด้านเทคโนโลยีดิจิทัลให้สอดคล้องกับความต้องการของภาคอุตสาหกรรม (สำนักงานคณะกรรมการ ดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2562)

จากกรอบนโยบายและแผนยุทธศาสตร์ระดับชาติที่เน้นการพัฒนากำลังคนให้มีทักษะดิจิทัลและ สมรรถนะที่เหมาะสมกับการเปลี่ยนแปลงในยุคโลกาภิวัตน์ ส่งผลให้มีแนวทางการพัฒนาหลักสูตรศิลปศาสตร บัณฑิต สาขาวิชาการจัดการสารสนเทศและดิจิทัลคอนเทนต์ ให้มีความทันสมัยและสอดคล้องกับ ความต้องการของตลาดแรงงาน โดยพิจารณาปัจจัยสำคัญหลายประการ อาทิ การเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วของ เทคโนโลยีดิจิทัล ที่ทำให้หลักสูตรจำเป็นต้องพัฒนาทักษะด้านการวิเคราะห์ข้อมูล การจัดการสารสนเทศ และ การผลิตคอนเทนต์รูปแบบใหม่ การเพิ่มขึ้นของความต้องการบุคลากรที่มีทักษะเฉพาะทาง พฤติกรรมผู้บริโภค ที่เปลี่ยนแปลงไปโดยเน้นการใช้สื่อออนไลน์ รวมถึงความสำคัญของการรู้เท่าทันสื่อและการรักษาจริยธรรมใน โลกดิจิทัล ตลอดจนการสนับสนุนจากภาครัฐในการพัฒนาทักษะดิจิทัลเพื่อรองรับเศรษฐกิจดิจิทัล ปัจจัย เหล่านี้สะท้อนความจำเป็นในการปรับปรุงหลักสูตรให้มีความทันสมัยและตอบสนองความต้องการของ ตลาดแรงงานอย่างแท้จริง

หลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการสารสนเทศและดิจิทัลคอนเทนต์ เป็นหลักสูตรที่มี บทบาทสำคัญต่อการพัฒนากำลังคนในยุคเศรษฐกิจดิจิทัล (Digital Economy) เนื่องจากมีการบูรณาการองค์ ความรู้ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศเข้ากับการสร้างสรรค์เนื้อหาในรูปแบบดิจิทัล ไม่ว่าจะเป็นวิดีโอ บทความ ออนไลน์ อินโฟกราฟิก หรือเนื้อหาบนแพลตฟอร์มดิจิทัลต่าง ๆ ซึ่งเป็นเครื่องมือสำคัญในการขับเคลื่อน เศรษฐกิจ สังคม และการสื่อสารในยุคปัจจุบัน นอกจากนี้หลักสูตรยังมุ่งพัฒนาทักษะการจัดการสารสนเทศ การวิเคราะห์ข้อมูล และการผลิตคอนเทนต์ที่มีคุณภาพ เพื่อตอบสนองความต้องการของภาคส่วนต่าง ๆ ทั้ง ภาครัฐ เอกชน อุตสาหกรรมสื่อ การศึกษา การตลาด และบริการ ที่ต้องการบุคลากรที่สามารถนำข้อมูลและ เทคโนโลยีมาสร้างคุณค่าและนวัตกรรมใหม่ ๆ สอดคล้องกับแนวโน้มของโลกดิจิทัล หลักสูตรศิลปศาสตร บัณฑิต สาขาวิชาการจัดการสารสนเทศและดิจิทัลคอนเทนต์ จึงเป็นผลลัพธ์ของความต้องการตลาดแรงงานที่ มุ่งผลิตบัณฑิตที่มีทักษะรอบด้าน สามารถทำงานบูรณาการระหว่างข้อมูล เทคโนโลยี และสื่อได้อย่างมี ประสิทธิภาพ การเปิดสอนหลักสูตรนี้ไม่เพียงแต่ผลิตบัณฑิตที่มีความรู้และทักษะเฉพาะทางเท่านั้น แต่ยัง เสริมสร้างศักยภาพของประเทศในการแข่งขันในระบบเศรษฐกิจดิจิทัลที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว อีกทั้งยัง สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติด้านการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์และนโยบายภาครัฐที่ส่งเสริมเศรษฐกิจดิจิทัล อย่างยั่งยืน การศึกษาความต้องการและความคิดเห็นของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียจึงเป็นแนวทางสำคัญในการ ออกแบบและปรับปรุงหลักสูตรให้มีความทันสมัย สอดคล้องกับบริบทของตลาดแรงงาน และตอบสนองความ คาดหวังของผู้ใช้บัณฑิต เพื่อผลิตกำลังคนที่มีคุณภาพและพร้อมสนับสนุนการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมอย่าง ยั่งยืนในระยะยาว

หลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาการจัดการสารสนเทศและดิจิทัลคอนเทนต์ มีบทบาทสำคัญในการผลิตบัณฑิตที่มีทักษะรอบด้าน รองรับการเปลี่ยนแปลงของเศรษฐกิจดิจิทัล และตอบโจทย์ตลาดแรงงานอย่างแท้จริง โดยการศึกษาความต้องการและความคิดเห็นของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียจะช่วยพัฒนาหลักสูตรให้ทันสมัย และตรงตามความคาดหวังของผู้ใช้บัณฑิต

วัตถุประสงค์ของงานวิจัย

เพื่อศึกษาความต้องการและความคิดเห็นของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่มีต่อการพัฒนาหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาการจัดการสารสนเทศและดิจิทัลคอนเทนต์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

การทบทวนวรรณกรรม

1. แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตร

ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาหลักสูตรจากแหล่งต่าง ๆ เพื่อเป็นแนวทางในการวิเคราะห์และออกแบบหลักสูตรให้มีความเหมาะสมกับบริบททางการศึกษาและความต้องการของผู้เรียน ดังนี้

ศิวะลักษณ์ มหาชัยและเอกราช โฆษิตพิมานเวช (2565) ได้ให้ความหมาย การพัฒนาหลักสูตร หมายถึง การจัดทำหลักสูตร การปรับปรุง การเปลี่ยนแปลง หลักสูตรให้ดีขึ้น เพื่อให้เหมาะสมกับความต้องการของบุคคล และสภาพสังคม

วิจิตร วิไลพรหมและสมทรง สิทธิ (2561) ได้ให้ความหมาย การพัฒนาหลักสูตร หมายถึง การทำหลักสูตรให้เชื่อมโยงกับมาตรฐานของหลักสูตรที่กำหนด พัฒนาพัฒนาผู้เรียนได้เต็มศักยภาพตอบสนองต่อความถนัดความสนใจความต้องการของผู้เรียนเหมาะสมและสอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษาอีกอย่าง หลักสูตรที่ดีต้องสอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนและสังคม สามารถยืดหยุ่นได้ตามความเหมาะสม มีความหมายต่อชีวิตผู้เรียน และเหมาะสมกับขนบธรรมเนียมประเพณีของสังคม และหลักสูตรที่ดีจะต้องสร้างขึ้นด้วยความร่วมมือของทุกฝ่าย

ณัฐวัชร จันทโรธธรณและไพโรจน์ ญัตติอัครวงศ์ (2565) ได้ให้ความหมาย การพัฒนาหลักสูตร หมายถึง การจัดทำหลักสูตร การปรับปรุง การเปลี่ยนแปลงหลักสูตรให้ดีขึ้น เพื่อให้เหมาะสมกับความต้องการของบุคคล และสภาพสังคม

จากความหมาย การพัฒนาหลักสูตรที่ได้กล่าวไว้ข้างต้น ผู้วิจัยสรุปได้ว่า การพัฒนาหลักสูตร หมายถึง กระบวนการจัดทำ ปรับปรุง หรือเปลี่ยนแปลงหลักสูตรให้มีความเหมาะสมและมีคุณภาพยิ่งขึ้น โดยเชื่อมโยงกับมาตรฐานหลักสูตร พัฒนาผู้เรียนได้เต็มศักยภาพ สอดคล้องกับความถนัด ความสนใจ และความต้องการของผู้เรียน รวมทั้งบริบทของสถานศึกษาและสังคม ทั้งนี้หลักสูตรควรมีความยืดหยุ่น เหมาะสมกับวิถีชีวิต ขนบธรรมเนียมประเพณี และควรพัฒนาร่วมกันโดยความร่วมมือของทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง

2. ความต้องการศึกษาต่อ

Knowles (1980) ให้ความหมายของความต้องการทางการศึกษาว่า เป็นสิ่งที่บุคคลควรเรียนรู้เพื่อพัฒนาตนเอง หน่วยงาน หรือสังคมให้ดียิ่งขึ้น โดยมองว่า "ความต้องการทางการศึกษา" เป็นช่องว่างระหว่างระดับสมรรถภาพในปัจจุบันของบุคคลกับระดับสมรรถภาพที่พึงประสงค์ในอนาคต ซึ่งช่องว่างดังกล่าวอาจเกิด

จากการรับรู้ของตนเอง หรือถูกระบุโดยองค์กร หน่วยงาน หรือสังคมที่บุคคลนั้นดำรงอยู่ภายในบริบทนั้น ความต้องการทางการศึกษาถือเป็นผลลัพธ์จากแรงจูงใจพื้นฐานของมนุษย์ ที่ผสมผสานกับบริบทแวดล้อมซึ่ง กระตุ้นให้บุคคลต้องการแสวงหาความรู้หรือพัฒนาทักษะที่ขาดแคลน เพื่อให้สามารถพัฒนาตนเองได้อย่างเต็ม ศักยภาพ โดยองค์ประกอบของความต้องการทางการศึกษา ประกอบด้วย 3 ส่วนสำคัญ ได้แก่

1. ความสามารถ หมายถึง ระดับศักยภาพของบุคคลในการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ
2. ความสอดคล้อง คือ ความเหมาะสมของทักษะที่มีต่อการใช้งานในบริบทจริง
3. แรงจูงใจ หรือ ความเต็มใจในการพัฒนาตนเองเพื่อให้สามารถดำเนินกิจกรรมนั้นได้อย่างมี

ประสิทธิภาพ

Smith (1982) ได้นำเสนอแนวคิดเกี่ยวกับความต้องการการศึกษาของผู้เรียน โดยจำแนกออกเป็น 4 กลุ่ม หลัก ดังนี้

1. กลุ่มผู้ต้องการความเข้าใจทั่วไปผู้เรียนในกลุ่มนี้ต้องการเสริมสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับการเรียนรู้ และเล็งเห็นความสำคัญของการพัฒนาเจตคติในเชิงบวกและแรงจูงใจต่อการเรียนรู้
2. กลุ่มผู้ต้องการทักษะพื้นฐาน เป็นกลุ่มที่มุ่งเน้นการพัฒนาทักษะพื้นฐานที่จำเป็นในการเรียนรู้ เช่น การอ่าน การเขียน การคิดคำนวณ และการฟัง ซึ่งล้วนเป็นพื้นฐานในการมีส่วนร่วมในกระบวนการเรียนรู้
3. กลุ่มผู้ต้องการเข้าใจจุดแข็งและจุดอ่อนของตนเอง กลุ่มนี้ให้ความสำคัญกับการเข้าใจตนเอง ทั้ง ในด้านความสามารถ จุดแข็ง จุดอ่อน และรูปแบบการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับตนเอง เพื่อเสริมสร้าง ความสามารถในการเรียนรู้ในบริบทต่าง ๆ
4. กลุ่มผู้ต้องการทักษะการปฏิบัติในกระบวนการเรียนรู้ ผู้เรียนในกลุ่มนี้ต้องการทักษะเชิงปฏิบัติใน การเรียนรู้ โดยแบ่งออกเป็น 3 ลักษณะ ได้แก่

4.1 กระบวนการเรียนรู้แบบนำตนเอง ซึ่งต้องอาศัยทักษะระดับสูงในการวางแผน ควบคุม และ ประเมินผลการเรียนรู้ของตนเอง

4.2 กระบวนการเรียนรู้แบบร่วมมือ เป็นการเรียนรู้ผ่านการทำงานร่วมกับผู้อื่น ซึ่งต้องการทักษะ ในการสร้างสัมพันธ์และการทำงานเป็นทีม

4.3 กระบวนการเรียนรู้ผ่านสถาบัน ซึ่งต้องอาศัยทักษะพื้นฐาน เช่น การจดบันทึก การเขียน และการทำแบบทดสอบ เพื่อให้สามารถเรียนรู้ได้ตามระบบการศึกษาที่จัดตั้งขึ้น

แนวคิดเหล่านี้สะท้อนให้เห็นถึงความหลากหลายของความต้องการทางการศึกษา ซึ่งสามารถนำมาใช้ เป็นกรอบในการออกแบบและพัฒนาหลักสูตรให้ตอบโจทย์ผู้เรียนในบริบทที่แตกต่างกันอย่างมีประสิทธิภาพ

3. ผลลัพธ์การเรียนรู้ตามมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา พ.ศ. 2565

คณะกรรมการมาตรฐานการอุดมศึกษา (2565) ได้ให้ความหมาย ผลลัพธ์การเรียนรู้ หมายถึง ผลที่ เกิดขึ้นแก่ผู้เรียนผ่านกระบวนการเรียนรู้ที่ได้จาก การศึกษา ฝึกอบรม หรือประสบการณ์ที่เกิดขึ้นจากการฝึก ปฏิบัติ หรือการเรียนรู้จริงในที่ทำงานระหว่างการศึกษา ดังนั้นผลลัพธ์การเรียนรู้ตามคุณวุฒิแต่ละระดับ ต้อง สอดคล้องกับอัตลักษณ์ของหลักสูตรสถาบันอุดมศึกษา วิชาชีพ ประเทศชาติ และบริบทโลก ประกอบด้วย อย่างน้อย 4 ด้าน ได้แก่

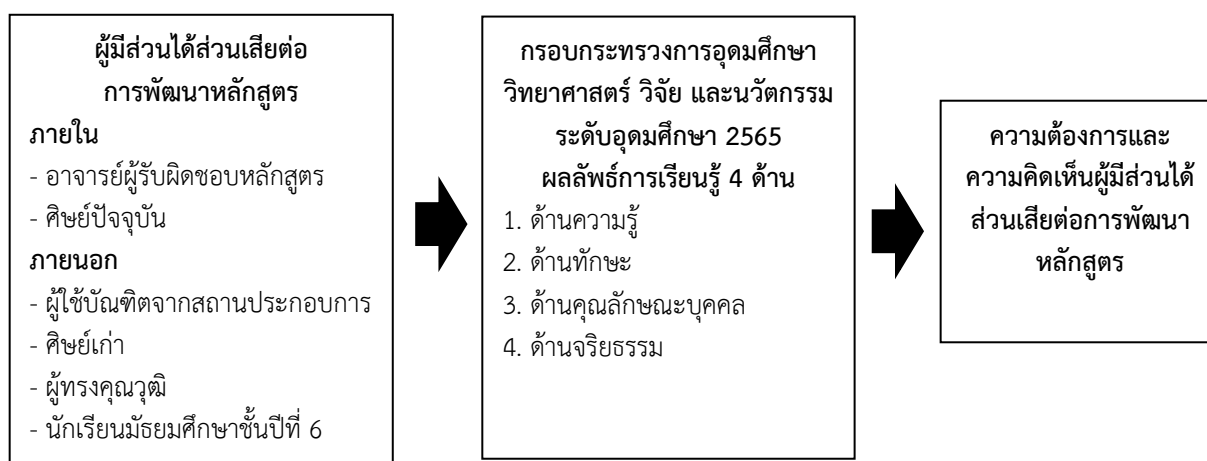
3.1 ความรู้ (Knowledge) หมายถึง สิ่งที่สั่งสมมาจากการศึกษาเล่าเรียน การค้นคว้าหรือ ประสบการณ์ที่เกิดจากหลักสูตร ซึ่งเป็นสิ่งที่จำเป็นและเพียงพอต่อการนำไปปฏิบัติ หรือต่อยอดความรู้ในการ ประกอบอาชีพ ดำรงชีวิต อยู่ร่วมกันในสังคม และพัฒนาอย่างยั่งยืน สำหรับการดำรงชีวิตในยุคดิจิทัล

3.2 ทักษะ (Skills) หมายถึง ความสามารถที่เกิดจากการเรียนรู้ ฝึกฝนปฏิบัติให้เกิดความแคล่วคล่อง ว่องไว และชำนาญ เพื่อพัฒนางาน พัฒนาวิชาชีพหรือวิชาการ พัฒนาตน และพัฒนาสังคม สำหรับการ ดำรงชีวิตในยุคดิจิทัล

3.3 ลักษณะบุคคล (Character) หมายถึง บุคลิกภาพ ลักษณะนิสัย และค่านิยมที่สะท้อนคุณ ลักษณะเฉพาะศาสตร์ วิชาชีพ และสถาบัน โดยพัฒนาผ่านการเรียนรู้ และการฝึกประสบการณ์จากหลักสูตร ให้มีความเหมาะสมกับแต่ละระดับมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา

3.4 จริยธรรม (Ethics) หมายถึง พฤติกรรมหรือการกระทำระดับบุคคลที่สะท้อนถึงความเป็นผู้มี คุณธรรม ศีลธรรม และจรรยาบรรณ เพื่อประโยชน์ส่วนรวมและส่วนตน ทั้งต่อหน้าและลับหลังผู้อื่น

กรอบแนวคิดการวิจัย

แผนภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีการดำเนินงานวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากรการวิจัย คือ ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการสารสนเทศและดิจิทัลคอนเทนต์ ประกอบด้วย 2 กลุ่มหลัก ได้แก่

1.1 ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียภายในหลักสูตร ได้แก่ อาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตร และนักศึกษาที่กำลัง ศึกษาในหลักสูตร (ศิษย์ปัจจุบัน)

1.2 ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียภายนอกหลักสูตร ได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้ใช้บัณฑิตจากสถานประกอบการ ศิษย์เก่า และนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย (ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6)

2. กลุ่มตัวอย่าง การวิจัยครั้งนี้ได้มาจาก 2 วิธีการ คือ 1) การเลือกแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive Sampling) ได้แก่ อาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตร จำนวน 5 คน ศิษย์ปัจจุบัน จำนวน 14 คน ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 คน ผู้ใช้บัณฑิตจากสถานประกอบการ จำนวน 18 คน ศิษย์เก่า จำนวน 18 คน 2) การสุ่มอย่าง เหมาะสม (Appropriate Sampling) ได้แก่ นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 194 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในงานวิจัย

1. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ใช้ในการศึกษาทบทวนแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความต้องการและความคิดเห็นของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียต่อการพัฒนาหลักสูตร ตลอดจนหลักการและแนวทางในการออกแบบหลักสูตรระดับอุดมศึกษา เพื่อใช้เป็นกรอบแนวคิดในการดำเนินงานวิจัย

2. แบบบันทึกการสนทนากลุ่ม

ใช้ในการรวบรวมข้อมูลจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทั้งภายในและภายนอกหลักสูตร โดยแบ่งเนื้อหาเป็น 2 ตอน ได้แก่ ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับหลักสูตร และตอนที่ 2 ความคิดเห็นต่อผลลัพธ์การเรียนรู้ที่สำคัญใน 4 ด้าน ได้แก่ ความรู้ ทักษะ คุณลักษณะส่วนบุคคล และจริยธรรม กลุ่มผู้ให้ข้อมูลประกอบด้วย ผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้แทนสถานประกอบการ อาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตร ศิษย์เก่า และศิษย์ปัจจุบัน

3. แบบสอบถามสำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 6

ใช้ในการสำรวจความสนใจและความต้องการศึกษาต่อในหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการสารสนเทศและดิจิทัลคอนเทนต์ โดยแบ่งออกเป็น 3 ตอน ได้แก่ ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ตอนที่ 2 ความต้องการศึกษาต่อ และตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. การศึกษาเอกสารและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องรวบรวมข้อมูลจากแหล่งวิชาการเพื่อนำมาวิเคราะห์และสังเคราะห์เป็นกรอบแนวคิดในการดำเนินงานวิจัย

2. การสนทนากลุ่มดำเนินการเก็บข้อมูลจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทั้งภายในและภายนอก โดยใช้วิธีการจดบันทึกและวิเคราะห์เนื้อหา เพื่อสังเคราะห์ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาหลักสูตร

3. การเก็บข้อมูลจากแบบสอบถามดำเนินการแจกแบบสอบถามแก่นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ที่เข้าร่วมกิจกรรม Open House ของมหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ เพื่อนำข้อมูลมาวิเคราะห์เชิงปริมาณ โดยใช้สถิติเชิงพรรณนาในการอธิบายผล

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลดำเนินการตามลักษณะของข้อมูล ดังนี้

1. ข้อมูลจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง วิเคราะห์ด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) เพื่อสังเคราะห์แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาหลักสูตร

2. ข้อมูลจากการสนทนากลุ่ม (Focus Group) วิเคราะห์ด้วยการวิเคราะห์เนื้อหาเชิงคุณภาพ (Qualitative Content Analysis) โดยจำแนกประเด็นสำคัญตามกรอบผลลัพธ์การเรียนรู้ 4 ด้าน คือ ความรู้ ทักษะ คุณลักษณะส่วนบุคคล และจริยธรรม

3. ข้อมูลจากแบบสอบถามนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 6 วิเคราะห์ด้วยสถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ค่าความถี่ (Frequency) และร้อยละ (Percentage) เพื่อสรุปลักษณะทั่วไปและความต้องการศึกษาต่อในหลักสูตร

การตรวจสอบความน่าเชื่อถือของข้อมูล

การตรวจสอบความน่าเชื่อถือของข้อมูลดำเนินการโดยใช้เทคนิคการตรวจสอบแบบสามเส้า (Triangulation) ระหว่างข้อมูลจากเอกสาร การสนทนากลุ่ม และแบบสอบถาม เพื่อยืนยันความสอดคล้องของข้อมูลจากแหล่งต่าง ๆ นอกจากนี้ ข้อมูลจากการสนทนากลุ่มยังผ่านการตรวจสอบโดยผู้วิจัยร่วมและ

นำเสนอผลให้ผู้ให้ข้อมูลยืนยันความถูกต้อง (Member Checking) เพื่อเพิ่มความน่าเชื่อถือเชิงคุณภาพของข้อมูล

ผลการวิจัย

เพื่อให้การพัฒนาหลักสูตรมีความสอดคล้องกับความต้องการของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียอย่างรอบด้าน การศึกษาในครั้งนี้ได้วิเคราะห์ความคิดเห็นของกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนการสอนของหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาสารสนเทศและดิจิทัลคอนเทนต์ ประกอบด้วย ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียภายใน คือ อาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตร ศิษย์ปัจจุบัน ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียภายนอก คือ ศิษย์เก่า ผู้ใช้บัณฑิต และผู้ทรงคุณวุฒิ โดยมุ่งประเมินความสำคัญของผลลัพธ์การเรียนรู้ใน 4 ด้าน ได้แก่ 1) ความรู้ 2) ทักษะ 3) คุณลักษณะ และ 4) จริยธรรม ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 1 ความต้องการของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียต่อผลลัพธ์การเรียนรู้ใน 4 ด้าน

ผลลัพธ์การเรียนรู้	ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียภายใน		ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียภายนอก		
	อาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตร	ศิษย์ปัจจุบัน	ผู้ใช้บัณฑิต (สถานประกอบการ)	ศิษย์เก่า	ผู้ทรงคุณวุฒิ
1. ความรู้					
- แนวคิด ทฤษฎีสารสนเทศศาสตร์	✓		✓	✓	✓
- การจัดการสารสนเทศ	✓	✓	✓	✓	✓
- การจัดการดิจิทัลคอนเทนต์	✓	✓	✓	✓	✓
- การออกแบบและพัฒนาสื่อดิจิทัล	✓	✓	✓	✓	✓
- กฎหมายและจรรยาบรรณ	✓		✓		✓
2. ทักษะ					
- การวิเคราะห์และออกแบบระบบ	✓		✓	✓	✓
- การผลิตและเขียนดิจิทัลคอนเทนต์	✓	✓	✓	✓	✓
- การสื่อสารและนำเสนอ	✓	✓	✓	✓	✓
- การบริหารจัดการ	✓		✓		✓
3. คุณลักษณะ					
- คุณลักษณะทั่วไป (เช่น จิตอาสา มนุษยสัมพันธ์ การทำงานเป็นทีม)	✓	✓	✓	✓	✓

ผลลัพธ์การเรียนรู้	ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียภายใน		ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียภายนอก		
	อาจารย์ ผู้รับผิดชอบ หลักสูตร	ศิษย์ ปัจจุบัน	ผู้ใช้บัณฑิต (สถาน ประกอบการ)	ศิษย์ เก่า	ผู้ทรงคุณวุฒิ
- คุณลักษณะวิชาชีพ (เช่น ความคิดสร้างสรรค์ ความ รอบคอบ การรู้เท่าทัน สารสนเทศ)	✓	✓	✓	✓	✓
4. จริยธรรม					
- จรรยาบรรณและความ รับผิดชอบต่อสังคม (เช่น ซื่อสัตย์ ใช้ ข้อมูลอย่างถูกต้องตามกฎหมาย)	✓	✓	✓	✓	✓

จากตารางที่ 1 ผลการวิเคราะห์จากตารางแสดงให้เห็นว่า ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทั้งหมดให้ความสำคัญกับผลลัพธ์การเรียนรู้ทั้ง 4 ด้านอย่างชัดเจน คือ

1. ด้านความรู้ พบว่า ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียส่วนใหญ่เห็นตรงกันว่าหลักสูตรควรเน้นองค์ความรู้ที่ครอบคลุมทั้งแนวคิด ทฤษฎี และหลักการทางสารสนเทศศาสตร์ การจัดการสารสนเทศ และการจัดการดิจิทัลคอนเทนต์ รวมถึงการออกแบบและพัฒนาสื่อดิจิทัล และความรู้ทางด้านกฎหมายและจรรยาบรรณวิชาชีพ

2. ด้านทักษะ ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเน้นย้ำความสำคัญของทักษะในการวิเคราะห์สารสนเทศ การผลิตเนื้อหาดิจิทัล การสื่อสาร และการบริหารจัดการในบริบทของงานสารสนเทศ

3. ด้านคุณลักษณะ พบว่า ให้ความสำคัญทั้งในส่วนของคุณลักษณะทั่วไป เช่น การมีจิตอาสา ความสามารถในการทำงานร่วมกับผู้อื่น และการมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี และคุณลักษณะวิชาชีพ เช่น ความคิดสร้างสรรค์ ความรอบคอบ และการรู้เท่าทันเทคโนโลยีสารสนเทศ ซึ่งเป็นสิ่งสำคัญต่อการปรับตัวในยุคที่ข้อมูลเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว

4. ด้านจริยธรรม ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเน้นย้ำให้บัณฑิตมีจิตสำนึกในจรรยาบรรณทางวิชาชีพ เช่น ความซื่อสัตย์ การเคารพสิทธิในข้อมูล และการใช้สารสนเทศตามกฎหมายและมาตรฐานวิชาชีพ ซึ่งสะท้อนถึงความคาดหวังต่อการพัฒนานักสารสนเทศที่มีความรับผิดชอบต่อสังคม

นอกจากนี้หลักสูตรได้ศึกษาแนวโน้มการเลือกเรียนต่อของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาปีที่ 6 ซึ่งเป็นผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียภายนอกต่อหลักสูตร โดยการเก็บรวบรวมข้อมูลจากนักเรียน จำนวน 194 คน จาก 35 โรงเรียนในเขตพื้นที่บริการของมหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ ผ่านการสอบถามเกี่ยวกับความสนใจในการศึกษาต่อ เหตุผลในการเลือกเรียน และความคาดหวังต่อเนื้อหาที่ควรมีในหลักสูตร ผลการวิเคราะห์ข้อมูลสามารถสรุปได้ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 2 แสดงความสนใจศึกษาต่อในหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการสารสนเทศและดิจิทัลคอนเทนต์

รายการ	จำนวน (คน)	ร้อยละ (%)
1. นักเรียนที่สนใจศึกษาต่อในหลักสูตร	138	71.13
2. เหตุผลในการเลือกเรียนหลักสูตร		
– สถาบันศึกษาอยู่ใกล้บ้าน เดินทางสะดวก	55	39.86
– หลักสูตรสามารถประกอบอาชีพในภาคเอกชน (นักสารสนเทศ, ผู้ผลิตดิจิทัลคอนเทนต์, นักออกแบบสื่อ)	33	23.91
– หลักสูตรสอดคล้องกับตลาดแรงงาน	24	17.39
– หลักสูตรสามารถประกอบอาชีพในภาครัฐ (ครูบรรณารักษ์, บรรณารักษ์โรงเรียน/ประชาชน)	21	15.22
3. ความรู้ที่ต้องการให้มีในหลักสูตร		
– การจัดการสารสนเทศ	29	21.01
– บรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์	27	19.57
– นวัตกรรมดิจิทัล	26	18.84
– ดิจิทัลคอนเทนต์	22	15.94
– ระบบสารสนเทศ	14	10.14
– สื่อดิจิทัล	11	7.97

จากตารางที่ 2 ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายมีความสนใจศึกษาต่อในหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการสารสนเทศและดิจิทัลคอนเทนต์ ในอัตราที่สูง คิดเป็นร้อยละ 71.13 ของผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด ซึ่งสะท้อนถึงความตระหนักในแนวทางอาชีพที่เกี่ยวข้องกับข้อมูลและเทคโนโลยีดิจิทัลของเยาวชนรุ่นใหม่

สำหรับเหตุผลหลักในการเลือกศึกษาต่อในหลักสูตร พบว่า ปัจจัยด้านภูมิศาสตร์ยังคงมีความสำคัญ โดยมีนักเรียนจำนวนมากเลือกเรียนเพราะสถานศึกษาอยู่ใกล้บ้าน เดินทางสะดวก (ร้อยละ 39.86) รองลงมา คือ ความสามารถในการประกอบอาชีพในภาคเอกชน เช่น นักสารสนเทศ ผู้ผลิตดิจิทัลคอนเทนต์ และนักออกแบบสื่อ (ร้อยละ 23.91) ซึ่งเป็นสาขาอาชีพที่เติบโตในยุคเศรษฐกิจดิจิทัล

ด้านเนื้อหาหลักสูตร นักเรียนให้ความสำคัญกับองค์ความรู้หลากหลาย โดยเน้นหนักที่การจัดการสารสนเทศ (ร้อยละ 21.01) รองลงมา คือ บรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์ นวัตกรรมดิจิทัล และดิจิทัลคอนเทนต์ ซึ่งแสดงให้เห็นถึงความคาดหวังต่อหลักสูตรที่จะสามารถตอบสนองความรู้และทักษะที่จำเป็นสำหรับอนาคตของงานที่เกี่ยวข้องกับสารสนเทศ เทคโนโลยี และสื่อดิจิทัล

ผลการวิจัย

1. ด้านความรู้ พบว่า ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียมีความต้องการให้หลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการสารสนเทศและดิจิทัลคอนเทนต์ พัฒนานองค์ความรู้ให้ผู้เรียนทั้งเชิงทฤษฎีและปฏิบัติ เพื่อให้ผู้เรียนสามารถเข้าใจและประยุกต์ใช้ศาสตร์ของสารสนเทศสมัยใหม่ โดยเนื้อหาของหลักสูตรควรครอบคลุมแนวคิด

พื้นฐานและทฤษฎีสำคัญของศาสตร์สารสนเทศ การจัดการสารสนเทศ การจัดการความรู้ ตลอดจนความรู้ด้านการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ประเภทต่าง ๆ เช่น ห้องสมุด พิพิธภัณฑ์ แหล่งเรียนรู้ท้องถิ่น และศูนย์บริการสารสนเทศในรูปแบบที่หลากหลาย เพื่อเสริมสร้างความเข้าใจในบทบาทของสารสนเทศในสังคมปัจจุบัน นอกจากนี้ หลักสูตรยังควรเน้นให้ผู้เรียนสามารถประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและเครื่องมือดิจิทัลได้อย่างเหมาะสม โดยเฉพาะกระบวนการเข้าถึง จัดเก็บ ประมวลผล และเผยแพร่สารสนเทศรูปแบบสิ่งพิมพ์และสื่อดิจิทัล อีกทั้งควรเสริมองค์ความรู้ด้านการออกแบบและพัฒนาสื่อสร้างสรรค์ เช่น การผลิตสื่อเพื่อการเรียนรู้ การออกแบบอินโฟกราฟิก การสื่อสารผ่านช่องทางดิจิทัล รวมถึงการเขียนเนื้อหาสำหรับแพลตฟอร์มออนไลน์ (Digital Content Writing) ที่ตอบสนองต่อพฤติกรรมการใช้สื่อของผู้ใช้ในยุคดิจิทัลได้อย่างมีประสิทธิภาพ ขณะเดียวกัน ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียยังเสนอให้เนื้อหาหลักสูตรเชื่อมโยงกับประเด็นด้านกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการใช้สารสนเทศ การคุ้มครองลิขสิทธิ์ และมาตรฐานวิชาชีพ ตลอดจนสนับสนุนให้มีการบูรณาการความรู้จากศาสตร์อื่น เช่น การจัดการสารสนเทศระดับชุมชน การจัดการสารสนเทศท้องถิ่น การจัดการสารสนเทศสำนักงาน และการประยุกต์ใช้ภูมิปัญญาในการพัฒนาสื่อและบริการสารสนเทศ ทั้งนี้ เพื่อให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาทักษะเชิงวิเคราะห์และความสามารถในการแก้ไขปัญหาที่เกี่ยวข้องกับข้อมูลและสื่อดิจิทัลในสภาพแวดล้อมที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว และสามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ได้จริงในหลากหลายบริบททางสังคมและวิชาชีพ

2. ด้านทักษะ พบว่า มีส่วนได้ส่วนเสียมีความต้องการให้พัฒนาทักษะการประยุกต์ใช้ความรู้ด้านสารสนเทศศาสตร์ การจัดการความรู้ และการสร้างดิจิทัลคอนเทนต์กับสถานประกอบการหรือชุมชนอย่างเป็นรูปธรรม ผู้เรียนควรมีทักษะการคิดวิเคราะห์ การออกแบบและประเมินระบบสารสนเทศ การเขียนเนื้อหาหรือคอนเทนต์เพื่อการผลิตสื่อ รวมถึงการผลิตสื่อดิจิทัลในรูปแบบต่าง ๆ โดยใช้เครื่องมือเทคโนโลยีสารสนเทศที่หลากหลาย เช่น โปรแกรมตัดต่อวิดีโอ การใช้แอปพลิเคชันเพื่อการสร้างสื่ออย่างสร้างสรรค์ นอกจากนี้ควรส่งเสริมทักษะการพูดในที่ชุมชน การนำเสนอผลงานอย่างมีประสิทธิภาพ และการสื่อสารผ่านช่องทางดิจิทัลได้อย่างน่าสนใจ ทักษะด้านการบริหารจัดการทั้งในระดับหน่วยงาน องค์กร และโครงการก็เป็นอีกประเด็นที่สถานประกอบการให้ความสำคัญ รวมถึงทักษะในการวิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูล ทักษะการสืบค้นสารสนเทศจากแหล่งที่เชื่อถือได้ ทักษะงานสารบรรณ และการใช้เทคโนโลยีเพื่อสนับสนุนการทำงาน เช่น การถ่ายภาพเพื่อใช้ในการประชาสัมพันธ์ ทั้งนี้ ยังควรพัฒนาทักษะการใช้ปัญญาประดิษฐ์เพื่อการจัดการสารสนเทศในอนาคต เพื่อให้บัณฑิตสามารถแข่งขันได้ในตลาดแรงงานที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว

3. ด้านคุณลักษณะบุคคล พบว่า ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียให้ความสำคัญกับทั้งคุณลักษณะทั่วไปและคุณลักษณะตามสาขาวิชาชีพ โดยคุณลักษณะทั่วไปที่หลักสูตรควรเสริมสร้าง ได้แก่ การมีจิตอาสาและจิตบริการ ความสามารถในการทำงานเป็นทีม มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี การปรับตัวให้เข้ากับสถานการณ์หรือแรงกดดัน มีภาวะผู้นำ มีความรับผิดชอบ ตรงต่อเวลา และความสามารถในการสื่อสารระหว่างบุคคลอย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ควรส่งเสริมความเสียสละ ความทุ่มเท และความสามารถในการบริหารจัดการงานที่ได้รับมอบหมาย ส่วนคุณลักษณะเฉพาะตามสาขาวิชาชีพ ได้แก่ การมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ความสามารถในการจัดการข้อมูลอย่างเป็นระบบ การคิดอย่างมีเหตุผลและมีลำดับขั้นตอน ความสามารถในการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในสถานการณ์ที่หลากหลาย มีระเบียบวินัยในการทำงาน และสามารถบูรณาการความรู้จากหลายศาสตร์เพื่อให้เกิดนวัตกรรมใหม่ในการพัฒนาองค์กรและชุมชน

4. ด้านจริยธรรม พบว่า ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียต้องการให้หลักสูตรควรเน้นการปลูกฝังจริยธรรมทั้งในระดับบุคคลและวิชาชีพ ผู้เรียนควรมีจรรยาบรรณทางวิชาการ มีความซื่อสัตย์ ไม่ลอกเลียนผลงานของผู้อื่น และใช้สารสนเทศอย่างถูกต้องตามหลักกฎหมาย รวมถึงมีความรับผิดชอบในหน้าที่ และเคารพกฎระเบียบขององค์กรที่สังกัด ผู้เรียนควรมีจิตสาธารณะ มีน้ำใจช่วยเหลือผู้อื่น มีความอดทน อุตสาหะดี ตรงต่อเวลา และมีความยุติธรรมในการทำงานร่วมกับผู้อื่น อีกทั้งต้องสามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีคุณธรรมตามกรอบจริยธรรมวิชาชีพของสายงานสารสนเทศ มีความตระหนักรู้ถึงผลกระทบจากการใช้เทคโนโลยีและข้อมูลต่อสังคม และมีความรอบคอบในการเผยแพร่ข้อมูลและคอนเทนต์ในพื้นที่สาธารณะ ทั้งนี้เพื่อเสริมสร้างภาพลักษณ์ของบัณฑิตให้เป็นผู้มีความรับผิดชอบต่อวิชาชีพและสังคมโดยรวม

อภิปรายผล

1. ด้านความรู้ ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียให้ความสำคัญต่อองค์ความรู้ที่หลากหลายและครอบคลุม ทั้งด้านแนวคิด ทฤษฎี และหลักการของสารสนเทศศาสตร์ การจัดการสารสนเทศ และการจัดการดิจิทัลคอนเทนต์ ซึ่งเป็นรากฐานสำคัญของการประกอบวิชาชีพในยุคดิจิทัล นอกจากนี้ ยังเสนอให้เสริมองค์ความรู้ด้านการออกแบบและพัฒนาสื่อดิจิทัล การจัดการแหล่งเรียนรู้ เช่น ห้องสมุดและพิพิธภัณฑ์ เพื่อเพิ่มช่องทางการเข้าถึงข้อมูลและส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต อีกทั้งเน้นทักษะการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีและเครื่องมือดิจิทัลในบริบทต่าง ๆ ควบคู่กับความเข้าใจในกฎหมาย จรรยาบรรณ และมาตรฐานวิชาชีพเพื่อปลูกฝังจิตสำนึกความรับผิดชอบต่อสังคม การบูรณาการความรู้ข้ามศาสตร์ โดยเฉพาะในบริบทท้องถิ่น เป็นอีกประเด็นที่ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียให้ความสำคัญ โดยเห็นว่าบัณฑิตควรมีความสามารถในการประยุกต์ใช้ความรู้เพื่อการอนุรักษ์และพัฒนาท้องถิ่น รวมถึงสามารถผลิตและสื่อสารคอนเทนต์ดิจิทัลที่ตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงของยุคสมัย ซึ่งล้วนเป็นปัจจัยสำคัญต่อการพัฒนาสมรรถนะของบัณฑิตในยุคเศรษฐกิจฐานข้อมูลและสื่อดิจิทัล แนวทางการพัฒนาหลักสูตรตามความคิดเห็นของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียข้างต้น สอดคล้องกับพันธกิจของมหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ โดยเฉพาะข้อที่ 1 คือ “การผลิตบัณฑิตและสร้างโอกาสทางการศึกษาที่มีคุณภาพ ตามมาตรฐานวิชาการและวิชาชีพสู่สากล” ซึ่งหลักสูตรมุ่งเน้นการผลิตบัณฑิตที่มีความรู้ลึกในศาสตร์เฉพาะทางของตนเอง และสามารถบูรณาการความรู้ข้ามศาสตร์ได้อย่างสร้างสรรค์ เป็นการเสริมสร้างศักยภาพของบัณฑิตให้สามารถแข่งขันได้ในระดับชาติและนานาชาติ นอกจากนี้ยังสะท้อนถึงการสนับสนุนพันธกิจข้อที่ 3 ของมหาวิทยาลัย คือ “การถ่ายทอดนวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อบริการวิชาการ ยกระดับและเสริมสร้างความเข้มแข็งของท้องถิ่นอย่างยั่งยืน” ผ่านการส่งเสริมให้ผู้เรียนมีทักษะในการใช้เทคโนโลยีและการจัดการสารสนเทศเพื่อการอนุรักษ์และพัฒนาทรัพยากรในชุมชน รวมถึงการสื่อสารข้อมูลท้องถิ่นผ่านสื่อดิจิทัลอย่างเหมาะสม นอกจากนี้ ทิศทางของหลักสูตรยังสอดคล้องกับข้อมูลจากกองบริหารข้อมูลตลาดแรงงาน กรมการจัดหางาน (2565) ที่ระบุว่าตลาดแรงงานในอนาคตต้องการแรงงานที่มีความรู้ด้านดิจิทัลในมิติต่าง ๆ เช่น การประยุกต์ใช้เทคโนโลยี การวิเคราะห์และจัดการข้อมูล ตลอดจนทักษะด้านการสื่อสารผ่านสื่อดิจิทัลอย่างสร้างสรรค์ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการบูรณาการองค์ความรู้ระหว่างสาขา เช่น สารสนเทศศาสตร์ เทคโนโลยีสารสนเทศ มนุษยศาสตร์ดิจิทัล และการสื่อสาร ถือเป็นแนวโน้มสำคัญที่ช่วยเสริมขีดความสามารถในการปรับตัวของบัณฑิตให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของบริบททางเศรษฐกิจและสังคม องค์ความรู้ลักษณะนี้จึงเป็นแกนหลักที่สนับสนุนให้หลักสูตรสามารถผลิตบัณฑิตที่มีทั้งความรู้ลึกเฉพาะทางและความสามารถในการบูรณาการข้ามศาสตร์อย่างยืดหยุ่น มีความคิดสร้างสรรค์ และพร้อมเผชิญความท้าทายในโลกยุคดิจิทัลได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2. ด้านทักษะ ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียต้องการทักษะวิชาชีพ ทักษะการใช้เทคโนโลยีที่สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในสถานการณ์การทำงานจริงอย่างมีประสิทธิภาพ ได้แก่ ทักษะในการประยุกต์ใช้ความรู้ด้านสารสนเทศศาสตร์ การจัดการสารสนเทศ และดิจิทัลคอนเทนต์กับหน่วยงานและชุมชนอย่างเหมาะสม ทักษะการคิดสร้างสรรค์ ทักษะการคิดเชิงวิเคราะห์ การออกแบบระบบสารสนเทศ และการประเมินคุณค่าของสารสนเทศเพื่อการใช้ประโยชน์ ทักษะในการเขียนเนื้อหาสำหรับสื่อดิจิทัลที่น่าสนใจและมีคุณภาพ ตลอดจนทักษะการผลิตสื่อดิจิทัลในรูปแบบต่าง ๆ เช่น วิดีโอ กราฟิก หรือมัลติมีเดีย โดยใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัย อีกทั้งยังรวมถึงทักษะการออกแบบนวัตกรรมและการนำเสนอข้อมูลอย่างสร้างสรรค์และน่าสนใจ นอกจากนี้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียคาดหวังให้บัณฑิตมีทักษะด้านการบริหารจัดการหน่วยงาน การใช้แอปพลิเคชันเพื่อการทำงาน การพูดและนำเสนอในที่สาธารณะ การประชาสัมพันธ์ การใช้เทคโนโลยีในการสืบค้นข้อมูลจากแหล่งที่น่าเชื่อถือ และการเสริมสร้างบุคลิกภาพเพื่อการทำงานอย่างมืออาชีพ ซึ่งผลสะท้อนเหล่านี้ชี้ให้เห็นถึงแนวโน้มของตลาดแรงงานในยุคดิจิทัลที่มีความสำคัญกับบัณฑิตที่มีทักษะหลากหลาย สอดคล้องกับบริษัท ตรีศิริโชติ, พลรัตน์ บุญพบและอาทิตย์ บุญญาภิสังขาร (2566) ควรให้ความสำคัญกับการพัฒนาทักษะที่จำเป็นในยุคดิจิทัล ประกอบด้วยทักษะด้านเทคโนโลยีดิจิทัล ทักษะด้านความคิดสร้างสรรค์และนวัตกรรม ทักษะด้านการทำงานร่วมกัน และทักษะด้านความเป็นผู้ประกอบการ นอกจากนี้ยังเสนอแนะให้องค์กรต่างๆ ให้ความสำคัญกับการพัฒนาทักษะด้าน soft skills รวมถึงทักษะด้านการสื่อสาร ทักษะด้านการทำงานเป็นทีม และทักษะด้านภาวะผู้นำ ดังนั้นองค์กรต่างๆ จำเป็นต้องให้ความสำคัญกับการพัฒนาทักษะที่จำเป็นในยุคดิจิทัล เพื่อให้สามารถแข่งขันได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสบความสำเร็จในยุคเศรษฐกิจดิจิทัล

3. ด้านคุณลักษณะบุคคล ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียให้ความสำคัญกับการหล่อหลอมบัณฑิตให้มีคุณลักษณะทั้งในคุณลักษณะบุคลิกภาพทั่วไปและคุณลักษณะตามวิชาชีพหรือศาสตร์อย่างรอบด้าน โดยเฉพาะการมีจิตอาสา มีภาวะผู้นำ มนุษยสัมพันธ์ที่ดี ความสามารถในการทำงานร่วมกับผู้อื่น รวมถึงการปรับตัวภายใต้สภาวะแรงกดดันได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งล้วนเป็นปัจจัยสำคัญที่ช่วยส่งเสริมการทำงานในโลกยุคใหม่ที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ขณะเดียวกัน คุณลักษณะด้านวิชาชีพ เช่น ความคิดสร้างสรรค์ การคิดเป็นระบบ ความสามารถในการวิเคราะห์และจัดการสารสนเทศอย่างเป็นขั้นตอน ตลอดจนการรู้เท่าทันสื่อและเทคโนโลยีสารสนเทศ เป็นสิ่งที่ได้รับการคาดหวังอย่างสูง โดยเฉพาะในบริบทของการจัดการสารสนเทศและดิจิทัลคอนเทนต์ สอดคล้องกับงานวิจัยของ สุกัญดา เทนอิสระและประยูร แสงใส (2566) การสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญได้ฝึกปฏิบัติจะช่วยพัฒนาผู้เรียนทุกด้าน ทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ สังคมและสติปัญญา ความรู้ ทักษะคิดและเจตคติ คุณลักษณะนิสัย และทั้ง IQ (Intelligence Quotient) และ EQ (Emotional Quotient) ซึ่งจะนำไปสู่ความเป็นคนเก่ง คนดีตามเป้าหมายการจัดการศึกษาในปัจจุบัน

4. ด้านจริยธรรม ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียให้ความสำคัญกับด้านจริยธรรมของบัณฑิต โดยเฉพาะคุณธรรมพื้นฐาน เช่น ความซื่อสัตย์ การมีจิตสาธารณะ ความอดทน การตรงต่อเวลา และการปฏิบัติตามกฎระเบียบขององค์กร ตลอดจนการมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีในการทำงานร่วมกับผู้อื่น นอกจากนี้ยังเน้นย้ำถึงความจำเป็นของจรรยาบรรณทางวิชาการและวิชาชีพ เช่น การไม่คัดลอกผลงานของผู้อื่น การใช้สารสนเทศอย่างถูกต้องตามกฎหมาย สอดคล้องกับงานวิจัยของ เบญญจพร มหาพิรุณ, เรณู จันทะวงศาและสุริยะ พุ่มเฉลิม (2560) สถาบันอุดมศึกษาเป็นแหล่งผลิตบัณฑิตเข้าสู่สังคม จึงมีหน้าที่โดยตรงในการจัดการความรู้ด้านคุณธรรมจริยธรรมให้กับนักศึกษา โดยการสอดแทรกเข้าในกิจกรรม โครงการต่างๆ ของนักศึกษาและจัดให้มีวิชาเกี่ยวกับคุณธรรมจริยธรรมเฉพาะสาขาวิชาด้วย เป้าหมายเพื่อจะได้บัณฑิตที่มีคุณธรรมจริยธรรมเข้าสู่สังคม

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

1.1 ผลการวิจัยสะท้อนให้เห็นถึงความสอดคล้องระหว่างความคาดหวังของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียกับผลลัพธ์การเรียนรู้ที่กำหนดไว้ตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา พ.ศ. 2565 จึงสามารถนำข้อมูลไปใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาหลักสูตรให้มีความเหมาะสมกับความต้องการของตลาดแรงงานและบริบทของผู้เรียน

1.2 ข้อมูลจากกลุ่มเป้าหมายในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายสามารถนำไปใช้ประกอบการพัฒนาแนวทางการประชาสัมพันธ์หลักสูตร การแนะนำอาชีพ กำหนดจุดขายหลักสูตรและกลยุทธ์ประชาสัมพันธ์ และการวางแผนจัดกิจกรรมแนะแนวเชิงกลยุทธ์ให้สอดคล้องกับความสนใจและแนวโน้มการศึกษาต่อ

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาเชิงเปรียบเทียบกับหลักสูตรอื่นที่มีชื่อหรือวัตถุประสงค์ใกล้เคียงกัน โดยเน้นการเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในบริบทที่แตกต่างกัน เพื่อให้เข้าใจถึงปัจจัยเชิงบริบทที่มีอิทธิพลต่อความต้องการต่อหลักสูตรยิ่งขึ้น

2.2 ควรมีการศึกษาความพึงพอใจของผู้เรียนต่อการจัดการเรียนการสอนในหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการสารสนเทศและดิจิทัลคอนเทนต์ เพื่อนำข้อมูลที่ได้ไปใช้ในการปรับปรุง พัฒนาหลักสูตรให้สอดคล้องกับความคาดหวังของผู้เรียนและตลาดแรงงานต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- คณะกรรมการมาตรฐานการอุดมศึกษา. (2565). **รายละเอียดผลลัพธ์การเรียนรู้ตามมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา พ.ศ.2565**. กรุงเทพฯ : กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม.
- ณัฐพร และจรรยาพร เจริญไทย. (2554). **บันได 8 ขั้นเพื่อพัฒนาบุคลิกภาพสู่ความสำเร็จอันยิ่งใหญ่**. กรุงเทพฯ : ไทยควอลิตีบุ๊กส์.
- ณัฐวัชร จันทโรธรณและไพโรจน์ ญัตติอักษรวงศ (2565). การพัฒนาหลักสูตรและการเรียนการสอน. **วารสารมหาวิทยาลัยวิชาการ**, 9(1), 336 – 347.
- ธีทัต ตรีศิริโชติ, พลรัตน์ บุญพบและอาทิตย์ บุญญาภิสังขาร (2566). การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์เพื่อการแข่งขันในยุคเศรษฐกิจดิจิทัล. **วารสารมณีเชษฐาราม**, 6(6), 291 – 310.
- เบญญจพร มหาพิรุณ, เรณู จันทะวงศาและสุริยะ พุ่มเฉลิม (2560). ตัวชี้วัดคุณธรรมจริยธรรมของบัณฑิต. **ตัวชี้วัดคุณธรรมจริยธรรมของบัณฑิต. วารสารวิชาการเซนต์อีส์ท์บางกอก (สาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์)**, 3(2), 127–140.
- วิจิตร วิไลพรหมและสมทรง สิทธิ (2561). การพัฒนาหลักสูตรรายวิชาเพิ่มเติมเรื่องป่าชุมชนบนกลุ่มสาระสังคมศึกษาศาสนาและวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2. **วารสารบัณฑิตศึกษา**, 15(69), 43 – 51.
- ศิวะลักษณ์ มหาชัยและเอกราช โฆสิตพิมานเวช (2565). การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา. **วารสารมณีเชษฐาราม วัดจอมมณี**, 5(2), 168 – 185.
- สุกาญดา เทนอิสระและประยูร แสงใส. (2566). กระบวนการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ. **Journal of Buddhist Education and Research**, 9 (1), 361 -374.

สำนักงานคณะกรรมการการดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2562). **นโยบายและแผนระดับชาติว่าด้วยการพัฒนาดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม (พ.ศ. 2561 – 2580)**. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการการดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ.

สำนักงานเลขาธิการของคณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติ. (2561). **ยุทธศาสตร์ชาติพ.ศ. 2561 – 2580 (ฉบับย่อ)**. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ.

สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ . (2566). **แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่สิบสาม พ.ศ. 2566 – 2570**. กรุงเทพฯ : สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ.

Knowles, M. S. 1980. **The Modern Practice of Adult Education: from Pedagogy to Andragogy**. Englewood Cliffs: Prentice Hall/Cambridge.

Edward W. Smith. (1982). **The education's encyclopedia**. New York: Prentice-Hall.